

JAK VZNIKLA NÄŠKTERÄ• ÄŒEESKÄ• RÄŒEENÄ•

ÄšterÄ½, 11 zÄ½Ä™Ä- 2018

ÄŒeÄjtina je jazyk nesmä-rnä› bohatÄ½ a hravÄ½. Existuje mnoho ryze Ä•eskÄ½ch rÄ•enÄ-, kterÄj ani poÄ™ÄjdnÄ› nejdou p jinÄ½ch jazykÄ-, a kterÄj tvoÄ™Ä- nezbytnou souÄ½st Ä•eskÄ©ho folkloru a jsou pouÄ¾Ä-vÄjna uÄ¾ po generace. Dost moÅ¾dy Ä¾ rÄ•enÄ- Ä™Ä-kÄjte, nejspÄ-Äje ani nepÄ™emÄ½Äjlä-te nad jejich vÄ½znamem nebo nad tÄ-m, jak to kterÄ© zrovna v PÄ™eÄtÄ›te si o nÄ›kolika z nich ä€“ tÄ™eba vÄjs pobavÄ-, jak to vlastnÄ› bylo...

1.

O sto Äjest

DÄ›lat nÄ›co o sto Äjest

znamenÄj dÄ›lat to naplno. VÄje zaÄ•alo u sÄjzky dvou pÄ™Äitel uzavÄ™enÄ© v roce 1880, kde jeden se vsadil s druhÄ½m, Ä¾e do svÄjtku sv. Jana NepomuckÄ©ho zÄ-skÄj pÄ™Ä-zeÄ› dÄ-vky, do kterÄ© byl zamilovanÄ½. V den, kdy zapoÄ•alo jeho ÄºpornÄ© snaÄ¾enÄ- o srdce svÄ© vyvolenÄ©, zbÄ½valo do 16. kvÄ›tna, kdy se slavÄ- NepomuckÄ©ho svÄjtek, 106 dnÄ-.

2.

Jdi do hÄjje

Dnes velmi nevinnÄ›

znÄ›jÄ-cÄ- nadÄjvka, kterou nejspÄ-Äje v konkurenci vulgÄjrnÄ-ch termÄ-nÄ-, kam mA-Ä¾ete nÄ›koho poslat, nikoho nepobouÄ™Ä- a neurazÄ-. DÄ™Ä-ve ale slovo hÄjj znamenalo hÄ™bitov, tudÄ-Ä¾ pokud jste nÄ›koho poslali do hÄjje, naznaÄ•ovali jste mu tÄ-m, Ä¾e by mA›l zemÄ™Ä-t. To uÄ¾ tak mile neznÄ-.

3.

BÄ½t z nÄ›Ä•eho jelen

RÄ•enÄ-, kterÄ© poukazuje

na nÄ›Ä•Ä- zmatenost a nedostatek dÄ›vtipu, vzniklo za prvnÄ- svÄ›tovÄ© vÄjly, kdyÄ¾ Ä•eÄjtÄ- vojÄjci museli v rÄjmci cÄ-saÄ™skÄ© armÄdy Rakouska-Uherska bojovat po boku MaÄ•arÄ-. Ti se bÄ›hem nÄjstupu hlÄjsili pÄ™i vyvolÄjnÄ- svÄ©ho jmÄ©na prÄjvÄ› vykÄ™iknutÄ-m slova: "jelen", coÄ¾ je maÄ•arskÄ½ vÄ½raz pro: "pÄ™Ä-tomen". To, Ä¾e maÄ•arÄjtina pouÄ¾Ä-vÄj slovo, kterÄ© znÄ- jako Ä•eskÄ© jmÄ©no zVÄ-Ä™ete, spolu s Ä•asto nÄ-zkou inteligencÄ- maÄ•arskÄ½ch brancÄ-, pÄ™iÄjlo ÄŒechÄ-m legraÄ•nÄ- a celÄ© se to ujalo a pouÄ¾Ä-valo i po vÄjlce.

4. Houby s octem

KdyÄ¾ se JeÄ¾Ä-Äjovi

dostalo houby s octem, neprojevoval velkÄ© nadÄjenÄ-. KdyÄ¾ se o nÄ›kom Ä™ekne, Ä¾e o nÄ›Ä•em vÄ- houby s octem, znamenÄj to, Ä¾e nevÄ- o danÄ© vÄ›ci vÄ›bec nic. S nÄ›jakÄ½mi hÄ™Ä-bky v Äjku to ale nemÄj nic spoÄ•nÄ©ho, pÄ›vod rÄ•enÄ- je nutno hledat v bibli, kde ukÄ™iÄ¾ovanÄ©mu JeÄ¾Ä-Äji, kterÄ½ trpÄ- Ä¾Ä-znÄ-, Ä™Ä-mskÄ½ vojÄjk posmä›jnÄ› podÄj na kopÄ- napÄ-chnutou houbu namoÄ•enou v octu, tedy nÄ›co, z Ä•eho se rozhodnÄ› nenapije a je tedy ÄºplnÄ› k niÄ•emu.

5.

OslÄ- mA›stek

V pÄ™enesenÄ©m vÄ½znamu

oznaÄ•enÄ- spojenÄ- dvou nesouvisejÄ-cÄ-ch tÄ©mat vzniklo v dobÄjch, kdy byla jÄ-zda na oslu levnÄ›jÄjÄ- formou jÄ-zdy na koni. Osel ale na rozdÄ-l od konÄ› neumÄ›l pÄ™ejÄ-t nebo pÄ™eskoÄ•it ani sebedemenÄjÄ- pÄ™Ä-kop a vÄjude se tak musely stavÄ›t malÄ© Äjvky, aby se jezdec vÄ›bec nÄ›kam na oslu dostal. ZmapovÄjno je i prvnÄ- pouÄ¾itÄ- souslovÄ- oslÄ- mA›stek v dnejnÄ-m vÄ½znamu, kterÄ© pouÄ¾il ve 14. stoletÄ- filosof Jean Buridan.

6.

DÄjvat si bacha

Takto vypadal obÄjvanÄ½

kancelářské Alexandr Bach, podle kterého si bacha nedáváme. Poměr rozdílně-ten vysvětlení je, že je synonymum k tomu, kdy si máš někdo dávat pozor, vzniklo podle jména absolutistického kanceláře Alexandra Bacha, přičemž se každá musel mít na pozoru. Realita je ale prozaičtější, "bacha" si totiž lidé dávají u každé návštěvě Bachových narozenin, jedná se o českou zkomoleninu německého "Obacht!", což znamená v argonu zločivě "práve" "dej si pozor".

7.

Je to na draka

Prohlášení- je něco k němu, je v této formě taková taktika a pohledkově. Nenechte se ale mýlit, másto pohled o dracích je povod rčen- nutno hledat tak leda ve slovníku německých vulgarismů. Drak totiž není- ničem jiným než zkomoleninou německého "Dreck", což znamená v kal. Tudá- když je něco na draka, je to zřívě na ho*no.

8.

Kout pikle

Nejslavnější- pikle

kuli proraď- řáďci v leně smutně princezně. Dnes podobně- jedinci sedě v parlamentu. Hovorově 1/2 raz pro to, když na někoho vymějí mě nějakou zřivě a nekalou věc, kupř- kladu spříváme jak si komplot. Pikle je pak mnohým slova pikel, což byla malá stědověká bodná zbraň, která jí lehce ukráťt a pak někomu nepozorovaně vrazit do zad. Její- věroba mála tedy s dnešním intrikářem leccos společného.

9.

Báťt v ůdu

Většina lidí- chápě

tento 1/2 raz pro to, že někdo nebo něco zmizelo tak, že se jedná o zkomoleninu "báťt v ůdu", tedy utákat pryč- tak, že se za lověkem přívě. Historie nám nabízá- je itá jedno humornější- vysvětlení. ŤEUD neboli ŤEskomoravská ůvřově družstvo byl podnik, který lidem nabízel přívěky. Jeden ze zakladatelů svou kampaňku vytuneloval a s penězi zmizel neznámo kam. Ti, kteří- přívě o peněze, tak řízem věďli, že jejich ůspory jsou v "ŤEUDu".

10.

Chytat lelky/ lelkovat

Lelek - malá láně

pták, jehož chytání- je zbytečné. Lelek je malá hnědá pták, který celá den spě a aktivně- je jen k věru, kdy lově hmyz. Láně- lidé, kteří- nic nedělají-, jsou tak stejné- jako tento ptáček. Co se jeho chytání- táže, ptáček- věďli, že přívě vzhledem k neaktivitě lelků- je přěs den prostě chytit nemohli a tak slově- s chytáním lelků- používali k naznačení- toho, že se zabívají- něčím zbytečným a nepotřebným. na internetu našel pro Kudlanku zaslal SLÁVEK